

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

„Csak egy virágszálat.”

Szív dolgozott, szív érzett akkor, mikor e szavakat állították össze azok, akik arra törekedtek, hogy sokan hozzanak áldozatot a jótékonyág oltárára. Egy pár esztendeje annak, hogy az a mozgalom, mely most már az egész országot uralja, a jó szivekben, főleg az anyai szivekben, viszhangra talált. Gyengék voltunk, gyengéknek képzeltük magunkat, mert nem ismertük saját erőnket addig, míg nem láttuk megerősödni azt a kis virágszálat, a melyet társadalmi erőknél ez irányu együtt működésének eredményeül, hazánkban oly intézményeket üdvözölhetünk. Ezek a virágok hivatta vannak arra, hogy a tüdővész terjedésének határt szabjanak s ezért kötelességünk annak a kis virágnak fejlődését elősegíteni.

Oly közsérmert dolog hazánkban a tüdővész óriási pusztítása, hiszisor hivataloznak e szomorú tényre azok, kik harcosai a tüdővész elleni küzdelemnek, hogy ismétlésekbe bocsátkozni nem akarok. Tudjuk, láttunk és látunk egyeseket, családokat pusztulni. A mai orvosi tudomány a tüdővész pusztítását akkor, mikor az már kifejlődött, megakadályozni nem tudja. De meg tudja és akarja akadályozni azt és képes is rá, hogy az ne terjedjen. —

Tudja és akarja ezt, társadalmi segítségével „csak egy virágszállal.”

Kegyeletünket, szeretetünk adóját, a mai módok szerint, szereteteink sirjánál le szoktuk róni. Láttam már olyant, a ki kegyeletének a pompával adott kifejezést — de szíve talán üres volt; láttam olyant, a ki csak egy kis gyertyát tudott szeretetének sirjára tenni, de szíve igaz bánattal, szemé tele könnyel volt. Egyikben a modern hiúság, a másikon az érzés és szeretet lakozott.

Halottak napján, mikor majd mindenki érzi szívének bánatát szeretett halottja után, ilyenkor érezte át mindenki azt a kérés szót: „csak egy virágszálat.” Ez az élők könyörgése az élők megmenetése, hogy az adott anyagi eszközökkel a pusztító betegségeknek, a tüdővész terjedésének határt lehessen szabni. Gyengéségünket mutatnók ki, ha nem tudnánk, összetartva, közös erővel a társadalmi mozgalomnak erőt és segítséget adni; gyengéknek néznének azok, a hol a tüdővész terjedésének megakadályozására szövetséget társadalmi erők fényes eredményt értek el.

Nálunk a kegyelet, sajnos, a pompában akar kielégítést nyerni — és az üres szívek előtt talál is, nagy drága koszorúk sok és fényes lámpa, tömege a gyertyák-

nak fejezi ki sok helyen a kegyeletet; de van oly sir is, a hol pompa nincs, de még gyertya sincs, odahaza azonban ez ester. együtt sir gyermekeivel az anya, kinek kenyérkeresőjét, az apát a tüdővész döntötte sirba. Sir odahaza az anya, kinek gyermekét sirba vitte a kór, mert szegénysége miatt nem tehetta, hogy óvakodjék a tüdővéstől.

Most mikor kimegyünk a temetőkbe, mikor szereteteink sirjára könnyezve borulunk, gondolkozunk: fény pompa, muló dolgok: értsük meg azt, hogy küzdenünk kell együttes erővel, hogy a szerető anyának avagy a szülőjéért síró gyermek könnyeinek okát — a tüdővész pusztítását megakadályozzuk. Tőlünk függ, embertől, erőtől, hogy ezt elérhessük. Az a társadalmi mozgalom, melynek még kicsiny virágszála a tüdővész elleni küzdelem, erős fa lesz, ha abból a nagy pompából, sok gyertyából, drága koszorúkból kitepünk „csak egy virág szálat”, s annak értékét a város és megye területére kiterjedő működésű, helybeli tüdővész elleni egyesületnek adjuk.

Dr. K. L.

Levél a Székelyföldről.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Mikor én ezt a levelet írni kezdem, a hír talán már a világot is bejárta, hogy nálunk erre felé Erdélyben október 7-én éjjel micsoda föld rengés morajlott végig megyékszerre. Bár az ujságok nem említették, be kell jelentenem, hogy a vén anyaföldnek ezt az ideges szivdobbanását mi udvarhelyiek is megérezttük. Még pedig jócskán. A gondatlan arcokat pár percre végigszántotta a halálos ijedelem; szivekből, melyek nem igen szeretnek Istennel ismerkedni, feltört a rettegés halk sikoltása:

— Istenem, mi lesz!?

Aztán, hogy a rengés megszűnt, kismultak megint az arcok s a szíveken újra urrá lett a modern léhaság könnyű gondtalansága.

Éjjel tizenegyre járt az idő, mikor az eset történt. Ébren voltunk. És ébren volt a szomszéd korcsma is. Vendégei duhaj kedvvel zavaratták az éjszakai csendet.

— Sohse halunk meg!

S csengett a pohár, zengett a nóta, kacagott a jókedv. De Úram Isten! hogy elült egy-

szerre a láрма s hogy fagyott meg az arcokon a mosoly, mikor tompa morgás kíséretében hirtelenül morogni kezdett a föld. A halál angyala suhant végig a mulatozók között s ahogy én éreztem, nekik is éreznök kellett, hogy milyen semmiség az ember a világokat mozgató Isten kezében. Legalább ilyenformát érezhettek, mert a jókedv akkor sem tért meg közéjük, mikor már a veszedelem megszűnt. Fizettek s csendben elszlottak...

Hát bizony annak a rengésnek csak egy kicsit kellett volna erősebbnek lennie, s most sírás és jajgatás lenne kenyere az errefelé élőknek; a temetők uj sírok ezrei népesülének s talán most én sem írnám ezt a levelet. Pedig ugyebár olyan igen természetes dolognak látszik, hogy én most levelet írok. A hívó szív mélyén azonban más érzés vibrál, mely az Isten kegyelméről zeng imádságos melódiákat...

A tudósok ennek a földrengésnek is okait fogják kutatni s születni fognak különféle vélemények: szerény kísérletek arra, hogy valamilyen telepíllanthassanak a teremtő Isten titokzatos műhelyébe. Lám, a székely ember mennyivel előbbre van. Ő nem kíváncsi a tudósok véleményére, mert a földrengés oka előtte egészen világos. A dolog szerfőlött egyszerű. Apától hal-

lotta, akiknek meg az ösök mondták — egyből egyik szavahihető emberek — hogy a földet négy cethal tartja egy nagy tenger felszínén. Idők múltával hol az egyik, hol a másik cethal el a nagy teher tartásában. Mit tegyen? Ahajj fordul egyet s amig fordul, hát megremeg a föld. Most is csak az egyik cethal megfordult. Ha kettő fordulna, a rengés is nagyobb lett volna. Most aztán egy jó darabig megint nyugodtan alhatunk.

Legyen neki az ő hite szerint! Annyi azonban bizonyos, hogy igen üdvös volna, ha nem aludnék annyit, de éreznék, mikép reng és mozog lábaim alatt minden, amit őseitől örököltem. Iózsansága, munkaszeretete, birtoka, erkölcssei s az a mélyes hit, melynek már itt-ott nyomaira sem igen akadunk. Mert szomorú állapot az, nagyon, hogy a harisnyás székely szinte megvetéssel fordul el a saját vérértől, ha az — nadrágos; de az idegenből jött demagóg „apostolok” gonosz igéit mohó könnyenhiúsággal raktározza el a lelkében. Ezért feneklik meg a legtöbb helyen minden üdvös mozgalom már a kezdet kezdeténél. Hetivásárkor tömegesen tódul a város piacára, ahol drága pénzen kínálgatja eladnivalóját s ha a vásár sikerült, egész szekér-táborok állnak még alkonyatkor is a sok pálinkamérés előtt, melynek füstös levegőjéből most már nemcsak a

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FELE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

FJNb00000147

Közgyűlés a városnál.

Lapunk legutóbbi számában leírt városi közgyűlési tudósítás folytatásaként adjuk a következőket:

A pénzügyi palota sűrűlt költségeinek átalányára 200 koronát szavazott meg a közgyűlés hosszú vita után, amelyben a szorzódás megkötésének hiányai miatt súlyos vádakkal illették az előbbi kormányzatot.

A városháznál szükséges átalakításokra 1000 koronát szavazott meg a közgyűlés.

A póthitelek megvizsgálására kiküldött bizottság 46.500 kor. szükségletet talált, amely összeg póthitel útján fedezendő, más címen azonban 50.900 kor. fedezet van, tehát az átutalások szabályszerűen megtörténnek.

A kereskedelmi iskolánál egy tantermet bérelt ki a város 160 koronáért, hogy az iskolák túlszűköségén némileg segítsen. Az átvétel pár nap múlva megtörtént, amennyiben a kereskedelmi iskola már most költözködik.

Az ezredéves iskola férőhelyeinek átalakítása körül nagy vita keletkezett. A bizottsági tagok egy része Vermes Mihály dr. és Csöppentzky Mihály dr. vezetés alatt jobb ügyhöz méltó értelemmel elleneztek a mostani rossz tömegszóró rendszer megváltoztatását. Hiába argumentált Winkler Vilmos főmérnök, majd Czappary László dr. és Bükker Ferenc, hogy a használhatatlan szerkezet folytán az utatlatos bűz az egész iskola helyiségeit elárasztja s a mult búnéinek megtorlására nem elég az, hogy a régi hibákat ócsárolják — a többség leszavazta az átalakítást.

A csapatkórháznál bevezették a villanyvilágítást 579 korona költséggel, anélkül, hogy erre a közgyűlés engedélyt adott volna. A főmérnök azzal védelmezte a helytelen "eljárást, hogy a fénntartási költségek apadnak, mert a petroleum-lámpák füstje rongálja a falakat. A mit egyszer tettek, azt illik kifizetni. Csöppentzky Mihály dr. visszautasítja itt az illendőség kérdését. Itt jögról van szó, vagy a joggal való visszaélésről. A ki rendelte, fizesse. Saára Gyula polgármester felszólalása után a közgyűlés elfogadta, hogy ha a katonai hatóság ezt az összeget, mint beruházást fogja tekinteni s utána megfizeti a szokásos 6% kamatot, a város magára vállalja annak kifizetését, ellenkező esetben nem.

A toltörök fizetéséhez a város megfelelő arányban hozzájárul.

Ezután a jövő évi költségelőrányszat tárgyalása került napirendre. Saára Gyula dr. nagy-

férfi, de az asszony is mámorosan kerül haza a család szegényes hajlékába. Künn a mezőn s benn a városban — bár jól megfizette magát — lassan, ím-mel-ámmal dolgozik, mert jelszava, hogy az uraknak végzett munkában nem kell megizadni. De ha Amerikába kerül, csontját, vért, vesejét áldozza oda az idegennek, hogy aztán — ha ott el nem pusztul — mint tehetetlen rom kerüljön szülőföldjére. Pár év előtt bolond ésszel, melyhez a pénzt a kormány adta, az aratás drága idejében, mikor a Székelyföldön minden épkezláb emberre rengeteg szükség van, nagy bér ígérettel vitték ki a székely aratókat az Alföld vidékeire. Ithon nem volt ember, aki dolgozzék; ottkűnn a székelyek nem bírták a versenyt a magyar és tót munkásokkal. Aztán hazajöttek. A „Népszava“ gonosz badarságait s egyéb szociális bókher. eszméit azóta terjedeznek itt is mindenfelé. S hivatalos nyelven ezt hívták nagy hangon „székely mentési akciónak.“ Az igaz, hogy már most nem igen hirdetik. Sőt éppen a székelymegegyék voltak azok, melyek az ilyenféle veszedelmes kísérletezések ellen a kormánytól a legerélyesebben tiltakoztak. Helyesen cselekedtek. De mit haszna, ha a székely lelkekben már meglazult a szülőföldnek áldozatokra kész munkás szeretete.

Nem anyagi segítség kell ide, de teremtő, újjáalkotó lélek, melynek ott kell megnyilatkoznia a székelység vezetésére hivatottak cselekedeteiben. A keresztény altruizmusnak hitből, erkölcsből átitatott egyöntúli, nyílt és bátor tényekre van szükség itt is, mint mindenütt, mert lehetnek milliói a székelynek, de ő is elpusztul, hacsak a hit, erkölcs, faj- és munkaszeretet ősi örökségébe vissza nem helyezzük.

Földi.

hatásu s igen szépen kidolgozott beszédben utalt arra a szomorú helyzetre, melybe ma városunk pénzügyileg jutott. Szinte kétségbeesztő a helyzet s mikor mindent részletesen megismert, kételkedni kezdett, hogy vajon magára vállalja-e a jövőendő nagy munkáját. Becsületlen jóakarát, önzetlen, városra jóvótlanak lelkes odaadó szolgálatát akarja teljesíteni, mikor arra vállalkozik, hogy össze fogva a legjobbat akarók becsületlen törekvéseivel, lassan de biztosan akarja munkálni a város javát. A közgyűlés tagjai többször megszakították éljenzés által a polgármester szép beszédét és biztosították őt feltétlen bizalmukról és szeretetükről.

Mohai Lajos pénzügyi tanácsos a város új esetleges jövedelmi forrására mutat rá. Ilyennek mutatkoznak a községi takarékpénztár, a melynek tervezetével már évek óta foglalkozik a város. Pest szintén állított fel ilyet és pompás jövedelmet hoz a városnak a mellett, hogy a polgárokat olcsó kölcsönhöz juttatja. Magának a városnak 1 millió 500 ezer koronája (árva pénzek nagyrésze) van letétben, a melyet a polgárok javára kamatoztathatna. A tüzkárbiztosításra nézve helyesnek tartja, hogy a dunántúli városok szövetséget alkossanak a maguk biztosítására. A fogyasztási adókból nagy jövedelmet lát arra az esetre, ha a nagymennyiségű idegenből behozott söre adót vetünk. Szól a községi zálogházról is, a mely szintén jövedelmi forrást képezhet, valamint a városi cseléd elhelyező intézetről.

Kégl Miklós v. b. t. azt mondja, hogy a polgármester szép beszéde megdöbbentette, de megvizsgálatodott, mikor a reményesség szálait is fölcsilámlani látta. Egyben bizonyosan haladunk: a pótdó emelésében. Van egy rossz axioma, a mely azt hiszi, hogy a város nem olyan mint az egyes ember. Az egyes ember tönkremehet, de a város nem. Ha tönkremegyünk az államhoz futunk, mintha az államnak egyéb dolga se volna, mint a mi elrontott gazdálkodásunk rendezése. Óvja a polgármestert, hogy ne csináljunk felesleges paradét. Az ezredéves iskola helyett két jó iskolát építhetünk volna s most egy újabb iskolát terveznek 160 ezer kor. költséggel. Helyteleníti, hogy közegészségi és köztisztasági célra mindent megszavaznak, pedig az emberék aztán se lesznek egészségesebbek, mint eddig voltak.

Csöppentzky Mihály dr. általánosságban elfogadta a költségvetést, s kéri, hogy a költségvetést en block fogadja el a közgyűlés is. Saára Gyula dr. ellenzi ezt. Legalább pontonként kéri a tárgyalást.

Keczan Livius dr. v. b. t. a közegészségügy hiányairól szól, a köztisztaságra csak 20 ezer kor. van fevéve, ebből 10 ezer kor. a söprésre megy. Helyesnek tartaná, ha seprőgépeket alkalmaznának. Panaszkodik, hogy a bujakör óriási percentben el van terjedve, szigorúbb ellenőrzést kíván. A szegény betegek kezelésénél gyakran merülnek fel panaszok. Bierbauer Viktor dr. főorvos ellenkezőleg állítja, hogy a bujakör nincs ugy elhatámasódva, mint a hogyan Keczan dr. állítja s a hatóság orvosok mindent elkövetnek, hogy rendszeres vizsgálat által a bajnak elejét vegyék. A ker. orvosok ellen nem hallott pozitív panaszt, tehát védi őket. A köztisztaságra fordított 10 ezer koronát ő is kevésnek tartja egy olyan városnál, a melynek utcái 54 kilométert tesznek ki. A közfürdő ellen felhozott panaszokat szintén indokolatlanoknak tartja.

A körülbelül két órát igénybevevő költségvetési tárgyalás végén a főszámvevő kijelentette, hogy az ujabban beállítandó 1907 kor. összeg-többlettel a város pótdóája a jövő évben 84 százalék lesz, vagyis az előbbi év pótdóájával szemben 7% az emelkedés. A város összes bevételé 1.166.988 k., kiadása pedig 1.168.525 kor.

Lauschmann Gyula dr. megszűnven bizottsági tag lenni egy szög, megható levélben veit búcsút a törvényhatóság bizottságától. A közgyűlés Saára Gyula dr. indítványára kimondotta, hogy Lauschmann Gyula dr. tevékeny önfeláldozó munkálkodásáért köszönetét fejezve ki, ezt jegyzőkönyvben is kéri megörökíteni (Lelkes éljenzés). Lauschmann dr. megmaradt iskolászéki tagnak, a közegészségügyi bizottságba helyette Czappary László drt, a szinügyi bizottságba Papay Nándort, a vészbizottságba Pataky Armin drt, az árvaházi bizottságba Bükker Ferencet választották be.

A járlatkezelői állásra egyhangú felkiáltással

Szűts Lajost választották meg, aki ezt az állást hosszú időn át dicséretesen töltötte be.

Laufener Antal aggintézet gondnok özyegyenek a törvény szerinti 792 kor. 3 gyermekeinek egyenkint 132 koronát szavazott meg a közgyűlés. A polgármester bejelentette, hogy a gondnoki állást Ambach József nyug. árvaszéki kiadóval töltötte be, a ki ezért 500 kor. tiszteletdíjat élvez.

A külleleki építkezések utvonáának végleges megállapítását egy bizottság fogja szabályozni. Az anyakönyvi kivonat díjak a városnak betérjesztendő s a közgyűlés fog annak továbbfordítása iránt intézkedni.

A régi posta épületéből fennmaradt 50 ezer tégla értékesítését a közgyűlés elhatározza.

Az amerikai szőlőtelep bérbeadását, szintegy egy évre a Heinrich-féle és egyéb gyárak javára lekötött földterület is.

A bizonyos és nagy port fölvert 97 ezer koronára vonatkozólag a közgyűlés megvárja a belügyminiszter leiratát, hogy mily cím alatt számolandó el.

Szilárd Szilárd állatorvosi és Tóth Juliska szülésznői okleveleit kihirdették.

A gazdasági szakiskolához egy második tanító kinevezését kéri.

Krajtnár Vendel telekeldarabolási kérvénye vita nélkül elintéztetett.

A közgyűlés a bizottsági tagok élénk türelmetlensége közt, a melynek jó részt Kégl Miklós és Pisky László hosszú felszólalásai voltak az okai — 8 órakor ért véget.

A legközelebbi rendes közgyűlés november utolsó hétfőjén 30-án lesz.

UJDONSÁGOK.

A Fejérmegyei Napló telefon száma 208.

— Az Öltáregyesület rendes havi szentmiseje vasárnap, november 1-én reggel 8 órakor lesz a szemináriumi templomban.

— A Fejérmegyei Jegyzők Egyesülete tegnap d. e. 10 órakor választmányi ülést tartott Szabó Sándor csákvári jegyző-elnökségével. A választmányi ülés azért fontos, mert nemcsak a közgyűlés tárgysorozatát határozta meg, de előkészítette, megformálta a közgyűlés nagyfontosságú határozatait is. Nevezetesen megvitatás tárgyává tették a belügyminiszterhez felterjesztendő memorandumot, amely az ország jegyzői karának szociális helyzetét tárgyalva más társadalmi osztályok helyzetének emelkedését arányban a kormányt a jegyzők jólétének emelésére akarja megnyerni. A memorandum szövege immár ismeretes, a Fejérmegyei Jegyzők Egyesülete azonban Balogh Gyula tabajdi jegyző indítványára az országos gyűlésnek ajánlani fogja a jegyzőválasztások ne úgy történjenek, mint a memorandum kívánja, t. i. a megye törvényhatóság testületében, hanem úgy mint eddig, a község autonóm jogkörében. Az indítvány második része azt kívánja, hogy a jegyzők nyugdíjintézményét ne az állam vegye kezelsébe, az állam csak szorgalmazza, hogy a vármegye a jegyzők részére nyugdíjalapot teremtsen, esetleg a nyugdíjalap megteremtéséhez államsegéllyel járuljon hozzá. Szabó Sándor elnök indítványára a segédjegyzői minőségben eltöltött idő bevételét is szorgalmazni fogják. A közgyűlés idejét november 4-én d. e. 10 óra-ra tűzték ki.

— Egyházmegyei hír. Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök Bossányi János áldozó papot megbizta a gánti plebánia adminisztrálásával.

— Tanári vizsga. Lakatos Dénes, a helybéli főgimnázium helyettes tanára a budapesti tudományegyetem bölcsélet karán fényes sikerrel megszerezte a földrajz és a történelem tárgyaknak tanításra szükséges középszintű tanári képesítést.

— Tanítógyűlés. Az érdi esp. kerületet kath. tanítói f. hó. 28. szerdán tartották. Budafokon gyűlést tartott Heller Iván ker. tanfelügyelő elnöklete alatt. A megjelent tanítók sz. mise hallgatása után a polg. isk. nagytermében gyülekeztek, hol az esp. ker. tanfelügyelő a töle megszokott magvas beszéddel nyitotta meg a gyűlést. Tartalmas be-

szédeben különösen négy fő érzésre hívta fel halgatói figyelmét, melyeknek a tanítók hivatásos művelői: Ezek között első a vallásos érzés, mely a fejlődés kezdetleges fokán álló gyermekekbe is beülthető már, mert a lélek mintegy magával hozza már a testben az erre való hajlandóságot. Nem kevésbé fontos a nemzeti érzés, melynek nagyszerű megnyilvánulásait látjuk a japán nemzet harcaiban és komoly munkásságában. Igen nagy jelentőségű a családi érzés, mely még azokra is képes hatni, kik az előbbi kettőt elvetik s valamennyinek keretét képezi a becsületérzés, mely ezek nélkül üres fogalomná, velük együtt pedig nagy értékűvé lesz. A hatásos beszédet nagy gondolatokkal fejezte be: „Az Isten nem öregszik meg, a lelkek nem vénülnek meg. A mi halhatatlan, az örök ifjú: É s önök az örök ifjú halhatatlanságot szolgálják velünk, papokkal együtt. Mindnyájuk lelke rajta!”

A gondolatokban gazdag megnyitó után Donszky Lukács polg. isk. igazgató szép beszédben üdvözölte a polg. iskola dísztermében egybegyűlt tanítókat.

Majd a jegyzőkönyv felolvasása és pénztárosi jelentés, nemkülönbén a beérkezett tételek bírálata után Paradeiser Gyula nagytétényi kántortanító olvasta fel az egyházmegyei hatóság által kitűzött tételt ügyes kidolgozásban. — Ezt követte Stermeczky Vince budafoki káplán értekezése a katolikus jellemképzésről az iskolában.

Majd érdekes vita támadt. Lehozgyy ercsii tanító által felvetett kérdés felett a fogalmazási gyakorlatok mikénti készítéséről.

Felvetett indítványra a közgyűlés egyhangúlag elhatározta a lelkes elnöki megnyitó ki nyomtatását, mit elnöklő tanf. plebános tekintettel az anyagi áldozatra, mely a kerületi pénztárra háromoltnak ebből magára vállalt.

A gyűlésen megjelentek a budafoki áll. polgári elemi iskola tantestületei is majdnem teljes számban s a felvetett eszmecserékben is tevékeny részt vettek, megmutatván ezzel kartársi együttérzésüket és a nemes ügy iránt való buzgalmutakat.

A gyűlést követő társaságban Heller Iván tanf. pleb. lelkes felköszöntő mondott a megyéspüspökre; Schmall Zsigmond törökbalinai igazgató tanító pedig a tant. plebánosra. Végül a jelen voltak egy része megtekintette még az állami mintapincét, sok hasznos ismeretet sajátítva el az alkalommal. A jelen voltak sok jó eszmével teltevelük, távoztak.

— **Küldöttség a belügyminiszterhez.** A fejmegyei Jegyzők egyesülete a nov. 7-én Budapestben tartandó országos jegyzői közgyűlés alkalmából a megye képviselőinek vezetésével küldöttségileg jelenik meg Andrásy Gyula gróf belügyminiszternél és Hadik János gróf belügyi államtitkárnál. A küldöttség a belügyminisztérium támogatását óhajtja megnyerni a jegyzők nyugdíj törvényének újja alakítására. — A jegyzők ugyanis mozgalmat indítottak, hogy 35 év után teljes nyugdíjjal vonulhasanak nyugalomba s ebbe a 35 évbe bezaimitassanak a segédjegyzői évek is. A mozgalom a segédjegyzők ügyét is felkarolja, amellel foglal állást, hogy a segédjegyzők illetményei 1650 koronára emeltessenek fel.

— **Esküvő.** Kümmel Károly nov. 15-én vezetői oltárhoz a székesgyházban Csik Irén kisasszonnyal öz. Konisch Antalnén nevelt leányát.

— **Új virilitárk.** Adót fizetni nem kellemes dolog. Sok adót fizetni nagyon kellemetlen dolog. A községek éllete azonban gondoskodik gyógyító fiastromról, amikor a legtöbb adófizetőket megfizeteli a városatyai méltósággal. A jövő év lényeges változást, nagy rombolást és nagy újítást ígér a díszes sorban. A liszta véglegesen

ugyan nincs még jóváhagyva, mert az érdekeltek élhetnek még teletbezési jogokkal. Az eddigi összeállítás szerint a következő polgártársainknak van kilátásuk a városatyai méltóságra: Szalay Miklós nyug. hönvédszázados (1253 kor.), Vargha Zsigmond dr. ny. főorvos (1006), Mészöly József főorvos (890), Görög Kálmán kereskedő (815), Weisz Miksa kereskedő (804), Farkas Mihály földmives (754), Nyáry Gábor asztalos (741), Deutsch Simon zálogos (700), Imrich Viktor gyógyszerész (679), Tóth József ny. gazdatiszt (678), Weisz Gyula kereskedő (654), Basch Adolf kereskedő (644), Máté Ferenc megyei tiszviselő (630), Havas Géza kereskedő (623). — Azok, akik a virilitáság méltóságához közel vannak s attól csak pár korona összeg választja el őket, a következők: Schützler Jakab, Vidá Pál, Héj Imre, Grósz Bernát, Fekete Géza, Rép István.

Az idei virilitárk közül a következők maradnak ki: Almássy József, Áscher Ferenc, Barnai Ignác, Bauer Károly, Czollner Vince, Előd Gyula dr., Emhecht József, Fekete Géza, id. Füstér Imre, Héj Imre, Lauschmann Gyula dr., Lurja Aladár dr., Selamadinger Antal, Trummer Sárdor (választói levén, bennmarad).

— **Tanítóválasztás.** Szombaton d. u. 3 órakor ülést tart az iskolások s két tanítói állást tölt be: a belv. leányiskola vezetőtanítói s az ekként üresedésbe jött egy leányosztály tanítói állását.

— **Színházi jelentés.** Lapunkban már jeleztük, hogy Szalkai Lajos szingazzató f. hó 31-én kezd meg előadásait városunkban a *Biboros* c. színművel. A színművelő tagjai a következők:

Műszaki személyzet: Szalkai Lajos igazgató, főrendező, Dery Béla és Kovács Lajos rendezők, Szalkay Lajosné pénztárosnő, Tombor Aladár karnagy, Szabolcsi Ignác ügyelő, Gömöri Jenő sugó, Guttman Gyula festő, Kádár György szabó, főruhátáros, Micsai György kelékes, Wittgruber Gyözö szereposztó, Nagy Géza díszmester. Ezenkívül 8 díszítő.

Előadó személyzet: Nők: Tábory Frida szubrett primadonna, Borbély Lili és Ardó Ilonka szubrett énekesnők, Fábrián Liska kóloratur énekesnő, Sinkó Gi.ella nájva, Veró Janka hősnő, Tombor Aladárné drámái anyja, Tarnai Lidia komika; a karban fognak működni: Kovács Juci Déri Baláné, Veress Eszti, Biró Veron, Medgyaszai Anni, B. Bánfalvy Etel, Kovács Margit, Szirmai Hajnal.

Férfiak: Szalkai Lajos jellemkomikus, Déri Béla bonvivant és szerelmes, Kovács Lajos hős és jellemszínész, Gyenis Ede bonvivant, Vámos Jenő baritonista, Medgyaszay Jenő tenor énekes, Batori Béla komikus, Inke Rezső énekes naturburs, Barna Sándor szerelmes, a karban fognak működni: Kelemen Imre, Szabolcsi Ignác, Acél Sándor, Halász István, Vértés Miksa, Kiss Sándor, Dobó József, Győri Imre.

— **Az építő-iparos inasok tanfolyama.** Az építő iparágakon levő inasok részére szervezett téli tanfolyama november 1-én kezdete veszi. A beírások november 1-én d. u. 2 órakor és 2-án este 5 órakor történnek. A taneszközök díját mindjárt beírás alkalmával kell lefizetni. Mivel az építő iparos inasok téli iskolázatása kötelező, ajánlatos a mestereknek, hogy inasikat kellő időben beirattassák és ne várják be, hogy az I. foku iparhatóság bírságolás után kényszerítse őket ebbeli kötelességük teljesítésére.

— **A Magyar Szent Korona Országai Vasutaszövetségének székesfehérvári kerülete** 24-én választmányi ülést tartott Halász Károly elnökletével. A választmány megbotránkozásának adott kifejezést Cservenka Miklós elvtárs helybeli szociáldemokrata párttitkár működése felett, aki az eszközökbe nem válogatva, izgatást folytat a szövetség hazafias munkája ellen. Izgatásának az lett az eredménye, hogy 60 hazafias munkás munkás átpártolt a demokrata szervezetbe. Szóba került még a M. A. V. lakásrendezési ügye is, a központot fogja felkérni a választmány, hogy Székesfehérvárt a II-ik lakbérosztályba sorozza be.

— **Egyesületi élet.** A keresztényszocialista építőmunkások holnap d. e. 11 órakor szakszervezeti ügyben rendkívüli közgyűlést tartanak.

A kath. népszövetség székesfehérvári csoportja vasárnap d. u. 4 órakor gyűlést tart a Távirda-utcai Népakadémia helyiségében.

— **Ülések.** Folyó hó 31-én d. e. 9 órakor ülésezik a városi jogügyi és pénzügyi szakosztály. — Ugyancsak 31-én d. e. 11 órakor az igazoló választmány tart ülést. — 31-én d. u. 3 órakor iskolaszéki ülés lesz, amelyen be fogják tölteni a belvárosi elemi leányiskola vezetőtanítói állását.

— **Esküdtársi tárgyalások.** November hó 2-án kezdődnek az idei esküdtársi tárgyalások, melyeknek elnöke Tömör József, törv. bíró helyettes elnöke Sipos Sándor, törv. bíró lesz.

Az esküdtársi tárgyalások sorrendje:

November 2. Ifj. Sombgyi János bűnügye.

(Gyújtogatás.) Védő: dr. Strasser Jenő.

November 3. Budó János bűnügye. (Haláltokozó súlyos testi sértés.) Védő még nincs.

November 4. Alt Jenő bűnügye. (Szándékos emberölés.) Védő: dr. Holbó Jenő.

November 5. és 6. Kájner Katalin bűnügye. (Haláltokozó súlyos testi sértés.) Védő: dr. Krausz Emil.

November 7. és 9. Tóth István bűnügye. (Többrendi gyilkosság és gyújtogatás.) Védő: dr. Szűcs Gédon.

November 10. Stefánits Péter bűnügye. (Gyújtogatás.) Védő: dr. Kistelki Károly.

— **MOZI.** Az **Ötthon** kavóházban Kossuth u. 17. sz. folyó hó 31-től, kezdve, szombaton, vasárnap és hétfőn mozgófénykép előadások tartanak, szenzációs új képsoroyattal. Belépődíj nincs. "Színházi vacsóra", mely áll sonka, tea, vaj és kenyér 60 krajcár.

— **A gabona árak.** A hírtelenül beárfolt réli időjárás nagy rőbilítot idézett elő a börtén. A gabonaárak rohamos emelkedést mutatnak. Az októberi buza jegyzése 40 fillérel, az áprilisi búzáé 18 fillérel az áprilisi rozgő szintén 18 fillérel emelkedtek.

Vérszegénység

ellensúlyozásul tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, amely vért gazdagítja és a test húsát szilárdáá és egészségessé teszi.

A SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió valóban a SCOTT-féle módszer védjegye — a halast — kérjük ügyelemben venni!

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek: A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győzöttek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 60 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

— **Az anyós.** Eder Antal ercsii lakos a minap a szokásosnál jobban összekülönbözött anyósával, akivel egy házban lakott. Az összekülönbözésnek utójátékként Eder kibővelődött a házból, hogy más lakásba költözökdvén, az anyós hábraratasá nélkül békében éljen kis feleségével. A hu colkodást az anyós is ellenőrizte, sőt mikor látta, hogy veje már a sértéseket is eregeti ki az ölből, közbélepet, hogy a továbbiakat megakadályozza. Anyós és vő perze újra összekapták, minek következményeként az anyós súlyos sebesülést szenvedett. Az ügy bíróság elé kerül.

IRODALOM.

A Szent-István Társulat pártoló tagsága.
Aki a nép között él, vagy itt a városban megfordul a szegényebb sorsu munkásság körében, elrönlülve látja a gyűlöletnek, az istentelenségnek és anarchikus elvadultségnek olyan terjedését, aminő a történetírók tanulsága szerint mindig a nagy *forradalmak* szokta megelőzni. Istenre, vallásra mit sem adnak, az urat gyűlölik, kötelességről hallani sem akarnak, folyton csak jogajukat emlegetik. Keresve a rettenetes állapot okait, azt látjuk, hogy a szegénység helyzete közviszonyainknak gazdasági, politikai és társadalmi állandó rosszabbodása következtében súlyos ugyan, az elégedetlenség így óriási fokát azonban még sem igazolja, s főként a túlzó kívánságok egyformaságát nem magyarázza. A szenvedélyek felszítása s a lehetetlen kívánságoknak közzájára adása a gonosz sajtónak, a szennyirodalomnak munkája. E fenyegető baj orvoslására siet a Szent-István-társulat. A haszon reménye nélkül, egyéb kiadványainak üzleti hasznát hozva áldozatul, évről-évre a jó könyvek olyan kis kollekcióját dobja a könyvpiacra, amelyért irigyeinek bennünket még az e téren ugyancsak elől haladó német katolikusok is.

Most ismét kopogtat ajtókon hasznos könyvecskéivel a Szent-István-Társulat. Az előbbi évek gyönyörű kiadványainak nem méltatlan társakat kínál. Naptára most is elsőrendű, az Uj Kis Tükör III. része illő folytatása az egész országban nagy tetszéssel fogadott két elsőnek. A kis gazda tanácsadója nyomán haszon, pengő arany vagy ropogó bankó tölti meg a jó tanácsokat megfogadó gazdáknak erszényét, a Szentek élete pedig lelki haszonnal lát el; a közelet harcaiban megbecsülhetetlen szívóssággal övezi lelkünket; megmutatja, hogy a szentek és mártírok mennyit szenvedtek és áldoztak, mennyit dolgoztak, mennyit tűrtek, csakhogy meg ne szegjék a hithez, az civekhez való ragaszkodásnak szent kötelességét.

Egyik jobb könyv, mint a másik. S a nyelvük perdülő, mentes az új hirlapi-magyarság csetlő botló esetlenségeitől. A szellemük kitűnő, kiállításuk pedig a legjobb, amire a magyar nyomdai par egyáltalában képes. Árak a szokásos hét korona, mely összeg csak részben fedezi az ezen kiadványokkal nagyaldozatot hozó társulat költségeit. Terjesszék a pártoló tagságot a lelkész úrak hiveik között lángoló buzgalommal! Szent kötelességök ez.

Az autómobil. Ecsedy-György várpalotai szürszabó kocsját a börgöndi országúton felfodította egy arra száguldó autómobil. Ecsedy felesége a súlyos esés következtében jobb karját törte. A csendőrség hasztalanul keresi az autómobil tulajdonosát.

Derek vőlegény. Lovasberény egyik legzebb hajdonának, Molnár Julisnak kezét megkérte a dallás termetű Zsilovics József. A szülők eleinte elleneztek a frigyét, később azonban maguk is segédkezet nyújtottak hozzá, jegygyűrűre valót is adtak a legénynek. Zsilovics Sándort tévutra vezette a pénz ördöge, a gyűrű árát megitta, egyben pedig lemondott a mátkaságról. A szemes vőlegénynek nem ez az első hasonló stiklije.

Csaló. Moizer Ferenc, Szőgyény-utcai cipész, Rosenberg Sándor cipészüzletéből két pár cipőfelsőrészt kért, hogy megmutathassa vevőinek. Moizer a cipőfelsőrészeket eladta, az árát pedig beitta a rózsáskerti korcsmában. Az eljárás megindult.

Tűz. Bodmér községben ismeretlen okból leégett Steiner Mihály földmives szalmakazalja és sertésőla. A kár 400 korona.

Ludtolvaj. Molnár Istvánné (Vendel-utcai) ludkretceből a múlt éjjel ellopottak 4 darab ludat. A rendőrség keresi a tolvajt.

Hulla a Dunában. Százhalombatta község határában egy 25—26 éves férfi holtestét fogták ki a Dunából. A község temettette el, kiletét még nem állapították meg.

Utonálló koldusok. Fodor József ujbarki földmives tegnapelőtt hazafelé indult szőlőhegyi préházából. Ujja két vandorlőval hozta össze, akik megtámadták őt, elvettek tőle botját s azzal véresre verték. Fodor előadása szerint ez a tényállás; megjegyzendő, hogy ő — borközi állapotban volt.

Szerkesztői üzenetek.

Filoszemita. Mi is hallottuk a bizarr ötletet, amely szerint lapunk szerkesztője a küzeledő zsidó hitközségi választások alkalmából ilyen plakátokat nyomtatna:

!!!Ne szavazzatok zsidóra!!!

Ezzel szemben kijelentjük, hogy szívesen leadjuk szavazatunk t úgy Perl Miksa dr., valamint Grünfeld Jakabra (a város nagylelkű jövevénye) is, ha ők viszont megígérik, hogy az általunk megjelentető celtre, pl. a vizivárosi templomra, vagy akár lapunk celjaira bizonyos — inkább nagyobb, mint kisebb — összegeket reszkíroznak. Ennél pazarabb ötletet még Schlesinger Sándor sem produkál.
nk. Levele van a kiadóban.

Körtelefon. November hó elsejétől kezdve üzembé helyezik a balatoni körtelefont, melybe a következő állomásokat kapcsolják be: Nagykanizsa, Székesfehérvár, Aliga, Balaton-Almádi, B. Berény, B. Földvár, B. Püred, Fonyód-fürdőtelep, Szent-Király, Szabadi, Siófok, Gyenesdiás, Kenese, keszihely, Lepsény, Polgárdi, Sántód, Bolgár, Veszprém. A körtelefon hálózatban levő előfizetők ingyen beszélgethetnek, míg a nem előfizetők 3 percg tartó beszélgetésért 1 korona díjat fizetnek.

A Székesfehérvári Szinpártoló-egyesület választmányára f. hó 25 én déli fél 12 órakor ülést tartott Vértessy József elnöklésével, mely alkalommal a városi színházi bizottságba az egyesület Vértessy József elnököt és dr. Hájós Rezső útkárt küldte ki.

Katonai szemle. A tartalékos tisztek és hadapródok nov. 6-án szemlére tartoznak megjelenni.

Az adó. Wekerle Sándor miniszterelnök pénzügyminiszter legutóbbi rendelettel utasította a pénzügyigazgatóságot, hogy eltérően az eddigi gyakorlattól az első és második tályu kereseti adót ezentul március hóban, a fegyveradót pedig augusztus második felében vessék ki.

Egy szomorú levél. Most folynak az adóbehajtások. A városi hatóság, hogy a háztartás egyensúlyát fönnttarthassa, erősen szorgalmazza az adófizetést. A polgárság viszont kétségbeesve jajdul föl, hogy anyagi viszonyaink oly súlyosak, hogy csak alig remélhetjük az existenciák biztosítását. A földmivelést tönkreslányította a rossz termés, az iparos az áldatlan munkaviszonyok miatt esik kétségbe. Mint jellemzőt hozzuk nyilvánosságra egy iparostársunk siralmas levélét, amelyet a város uraihoz intézett:

Tekintetes Uraim!

Én mióta Fehérváron lakom, folyton oly rossz anyagi helyzetben vagyok, hogy egyáltalán nem vagyok képes adót fizetni. Szívesen fizetnék akár ezreket is, csak lenne miről és miből. De ebben a rossz munkaidőben már évek óta csak veselkedés van iparos és munkás közt. Kívált itt a városban nincs állandó munka, mert ha valaki alkalmaz is munkást, az azt szeretné, hogy rögtön milliomos lenne a munkája mellett. Örömet is hagytam volna már e várost, mert itt élni nem lehet, de én is úgy vagyok mint a mesebeli róka, amelyik „a nagy ehetnám lyukba bebújta, dombos az oldala lett, nem lehet ám gyere ki.” Nekem ugyan nem lett dombos az oldalam és mégsem bírok elmenni. Kérem mentsenek föl.
— Székesfehérvárott, 1908. október 26. B. J., cipész.

Azt hisszük, felesleges hozzá kommentárt fűzni. Ezek a sorok mindent mindennél világosabban megmagyaráznak.

Halvacsora. Tisztelettel értesitem a a nagyérdemű közönséget, hogy minden pénteken **turós csuszával és zenével** egybekötött nagy **halvacsorát** rendezek, mely alkalommal a zenét **Csanyi Pista** zenekara szolgáltatja. A halvacsora kezdete 7 órakor.

A színiidény alatt előadás után mindennap friss ételek és tiszta italok állanak rendelkezésre.

A nagyérdemű közönség becses támogatását kérve maradok tisztelettel — **Bandl Ferenc**, vendéglős.

VÉDJEGY.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusítói ezen védjeggyel ismerhetők fel.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusítói ezen védjeggyel ismerhetők fel.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusítanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER-féle varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek s nem is a SINGER-varrógép részvénytársaságtól származtak, — miért is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjeggyel ellátott varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.

SCHMÖLTZ LASZLÓ

CIM, CIMER, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ

SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁKTER 17. S. Z. Á. M.

== Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett. ==

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulóknak felvételtik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.